

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013. december 19.

sj h(2013)4028125

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK ELNÖKE ÉS TAGJAI RÉSZÉRE

A Bíróság alapokmányáról szóló jegyzőkönyv 23. cikkének (2) bekezdése értelmében az

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

(képviselik: Katarzyna HERRMANN és TOKÁR Adrián, a Jogi Szolgálat tagjai, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Merete CLAUSEN, az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának tagja, Bâtiment BECH, L-2721 Luxembourg; a Bizottság hozzájárul valamennyi eljárási iratnak az e-Curia alkalmazáson keresztül történő kézbesítéséhez) az alábbi

ÍRÁSBELI ÉSZREVÉTELEKET

terjeszti elő az EUMSZ 267. cikke szerinti

C-510/13. számú

előzetes döntéshozatali ügyben, amelynek keretében a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság

az **E.ON Földgáz Trade Zrt.** felperes által

a **Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal** alperes elleni,

közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben felkéri a Bíróságot A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló Európai Parlament és Tanács 2003. június 16.-i 2003/55 EK irányelv és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és Tanács 2009 július 13.-i 2009/73/EK irányelv értelmezésére.

I. AZ ALAPÜGY LEGFONTOSABB TÉNYÁLLÁSI ELEMEI ÉS AZ UTALÓ HATÁROZAT

1. Az alapügy tárgyát a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (az alapügyben alperes, továbbiakban: MEKH) 2010. február 22.-én meghozott 98/2010. sz. határozata képezi, amellyel módosította korábbi, 2010. január 25. napján kelt 752/2009. számú határozatát, melyben jóváhagyta az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot (ÜKSZ).
2. Az ÜKSZ módosítás előtti 8.5.3.1. g. pontja szerint az egy évnél hosszabb távú kapacitásigényeket a rendszerirányító (FGZ Földgázszállító Zrt.) a beérkezések sorrendjében bírálja el. Amennyiben a szabad kapacitás rendelkezésre áll, a hosszú távú kapacitásra vonatkozó szerződést a rendszerirányító megkötí. A rendszerirányító jelezte az alperesi szabályozó hatóságnak, hogy az ún. HAG import betáplálási pontra négy hosszú távú, egy gázévnél hosszabb időre szóló kapacitás-lekötési igény érkezett a felperestől, amelyek jelentősen meghaladják a 2010. július 1-je után rendelkezésre álló szabad kapacitást. Ezért kérte az alperesi szabályozó hatóság állásfoglalását, aki módosította jóváhagyó határozatát.
3. A vitatott módosító határozat tárgya 2010/11-és gázév hosszú távú kapacitás-lekötései során a HAG vezeték szabad kapacitásaira vonatkozó igények kielégítésének módja. Az MEKH előírta, hogy ezen igények elbírálásánál a rendszerirányító az egy évnél hosszabb időszakra szóló igények 2010/11-es gázévre eső részének lekötését csak a vezeték szabad kapacitásának 80%-ig tegye lehetővé, a maradék 20% kapacitást pedig tartsa szabadon 2010/11. gázévi éves lekötések számára.
4. A módosító határozatot az alperesi szabályozó hatóság azzal indokolta, hogy az ÜKSZ egy évnél hosszabb időtartamú kapacitás-lekötést szabályozó eljárása, azaz a „torlódáskezelési eljárás” sérti a piaci verseny fejlődését és az új piaci belépők piacra lépésének elősegítésére vonatkozó törvényi követelményeket, ezért azt hivatalból vissza kell vonni. Az MEKH egyben előírta, hogy a rendszerirányító a földgázkereskedők bevonásával dolgozza át az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat vonatkozó rendelkezéseit.
5. Az E.ON Földgáz Trade Zrt. – az alapügybeli felperes – 2010. március 27-én kelt keresetében kérte a megtámadott határozat részleges hatályon kívül helyezését. Keresetét az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság 2011. november 3-án kelt ítélete az alapügybeli felperes keresetőségi jogának hiányára való hivatkozással elutasította. Az elsőfokú ítélet

ellen az alapügybeli felperes 2012. január 2-án fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2012. május 9-én kelt ítéletével megerősítette az elsőfokú ítéletet. Az alapügybeli felperes 2012. július 11-én felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen.

6. Az alapügybeli felperes keresetében kérte a módosító határozat vonatkozó részeinek hatályon kívül helyezését arra hivatkozva, hogy az alperes módosító határozatával a közte és a rendszerirányító közti szerződéskötési folyamatba avatkozott be, és megakadályozta, hogy az igénye benyújtásakor hatályos ÜKSZ szabályozás alapján korlátozástól mentes hosszú távú kapacitás-lekötési szerződés jöjjön létre. Előadta, hogy a kapacitás lekötési jogának korlátozásával az ÜKSZ módosító határozata nyilvánvaló, konkrét és közvetlen jogát korlátozta.
7. A Kúria 2013. szeptember 25-én meghozott végzésével a folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette, és a következő kérdésekkel kezdeményezte az előzetes döntéshozatali eljárást:

"1. A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/ EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és Tanács 2003. június 16.-i 2003/55 EK irányelv 25. cikkében foglalt jogorvoslatra jogosultak körét meghatározó szabályok alkalmazandók-e egy az irányelv hatálya alatt született hatósági határozat esetében, vagy figyelembe kell venni a folyamatban lévő bírósági peres eljárásban, a vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55 EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és tanács 2009 július 13.-i 2009/73 EK irányelv 41. cikkében foglalt szabályokat, figyelemmel ezen irányelv 54. cikk (1) bekezdés második bekezdéséről, amely szerint ezeket a rendelkezéseket 2011. március 3. napjától kell alkalmazni.

2. Amennyiben a 2009-es irányelvet kell alkalmazni, akkor a 2009-es irányelv 41. cikk (17) bekezdése értelmében „érintett félnek” tekinthető-e egy üzemi és kereskedelmi szabályzatot jóváhagyó illetve annak tartalmát megállapító határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, avagy érintett félnek csak a szabályzat jóváhagyásra való benyújtására jogosult rendszerirányító minősül?

3. Amennyiben a 2003-as irányelv alkalmazandó, akkor a perbeli eset szerinti Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat jóváhagyása illetve módosítása a kapacitás-lekötési igények elbírálására vonatkozó részében a 25. cikk (5) vagy (6) bekezdése alá tartozó eseteknek minősül-e?

4. Amennyiben a 2003-as irányelv 25. cikk (6) bekezdése alá tartozó esetről van szó, „érintett félnek” tekinthető-e egy üzemi és kereskedői szabályzatot jóváhagyó illetve annak tartalmát megállapító határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset

szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, avagy érintett félnek csak a szabályzat jóváhagyására való benyújtására jogosult rendszerirányító minősül?

5. Hogyan kell értelmezni a 2003-as irányelv 25. cikk (11) bekezdését, amely szerint az (5) és (6) bekezdésben említett panaszok nem sérthetik a jogorvoslatra vonatkozó közösségi vagy nemzeti joggyakorlatot, ha a fenti kérdésekből adott válaszokból az következne, hogy a nemzeti joggyakorlat szigorúbb feltételekhez köti a jogorvoslat gyakorlását, mint ahogy az az irányelv rendelkezéseiből, vagy a közösségi joggyakorlatból következne?"

II. A VONATKOZÓ UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

8. Az Európai Parlament és Tanács 2003/55/EK irányelve (2003. június 26.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről¹ a következőket rögzíti:

"25. cikk - Szabályozó hatóságok

(1) A tagállamok szabályozó hatóságnak egy vagy több illetékes testületet jelölnek ki. Ezek a hatóságok teljes mértékben függetlenek a földgázipar érdekeitől. E cikk alkalmazásában felelősek legalább a piac megkülönböztetéstől mentességért, a hatékony versenyért és a piac hatékony működéséért, különösen a következők felügyeletével:

a) a rendszerösszekötő kapacitások irányítására és allokációjára vonatkozó szabályok, együttműködve az összekapcsolódásban érintett tagállamok szabályozó hatóságával vagy hatóságaival;

b) bármely mechanizmus, amely a nemzeti földgázhálózaton belül a szűk keresztmetszeteket kezeli;

...

(5) Bármely, egy szállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetővel vagy LNG-létesítmény rendszerüzemeltetővel szemben panasszal élő fél az (1), (2) és (4) bekezdésben, valamint a 19. cikkben említett kérdésekkel kapcsolatos panaszait a szabályozó hatósághoz nyújthatja be, amely az ügyben vitarendező hatóságként eljárva a panasz beérkezését követő két hónapon belül döntést hoz. Ha a szabályozó hatóságnak további információkra van szüksége, ez az időtartam két hónappal meghosszabbítható. Ez az időtartam a panaszos beleegyezésével az említett határidőkön túl is meghosszabbítható. A döntés kötelező érvényű mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján meg nem változtatják.

(6) Bármely érintett fél, aki vagy amely jogosult panaszt emelni a (2), (3) vagy (4) bekezdés szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ahol a szabályozó hatóságnak a javasolt módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés, vagy a döntéstervezet közzétételét követő két hónapon belül vagy, ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. A kérelemnek nincs halasztó hatálya.

...

¹ HL L 176, 15.7.2003, 57. o.

(11) Az (5) és (6) bekezdésben említett panaszok nem sérthetik a jogorvoslatra vonatkozó közösségi vagy nemzeti joggyakorlatot."

9. Az Európai Parlament és a Tanács 2009/73/EK irányelve (2009. július 13.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről² a következőket rögzíti:

"39. cikk - A szabályozó hatóságok kijelölése és függetlensége

(1) Nemzeti szinten minden tagállam egy nemzeti szabályozó hatóságot jelöl ki.

...

41. cikk - A szabályozó hatóság feladatai és hatáskörei

...

(12) Bármely érintett fél, aki vagy amely jogosult panaszt emelni az e cikk szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ha a szabályozó hatóságnak a javasolt díjakra vagy módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés vagy a döntési javaslat közzétételét követő két hónapon belül vagy – ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. Az ilyen panaszoknak nincs halasztó hatálya.

...

(15) A (11) és (12) bekezdésben említett panaszok nem érintik a közösségi vagy nemzeti jog szerinti jogorvoslati jogok gyakorlását.

...

(17) A tagállamok gondoskodnak egy olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmus létrehozásáról, amelynek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.

...

54. cikk - Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2011. március 3-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Ezeket a rendelkezéseket 2011. március 3-tól kell alkalmazni, a 11. cikk kivételével, amelyet 2013. március 3-tól kell alkalmazni.

..."

III. AZ ÉRINTETT MAGYAR JOGSZABÁLYOK

10. A 2004. évi CXL.,számú, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény (a továbbiakban "Ket.") 15. § (1) bekezdése értelmében ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező

² HL L 211, 14.8.2009, 94. o.

szervezet, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti, akit hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz

11. A Ket. 109. § (1) bekezdésének 2011. december 31-ig hatályos szövege értelmében az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője a hatóság jogerős határozatának felülvizsgálatát a határozat közlésétől számított harminc napon belül jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól a határozatot hozó hatóság elleni kereset indításával. A keresetindítás határidejét törvény eltérően is meghatározhatja.
12. Az 1952. évi III. számú, Polgári Perrendtartásról szóló törvény (a továbbiakban: "Pp.") az ügyfél fogalmára vonatkozó általános szabályok mellett a XX. fejezetben a közigazgatási perek különleges szabályaira is tartalmaz rendelkezéseket. A Pp. 3. § (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. Ilyen kérelmet - ha törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. A közigazgatási perekre speciális szabályt tartalmazó Pp. 327. § (1) bekezdés (a) és (b) pontja értelmében a közigazgatási per indítására jogosult az ügyfél (a. pont), a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője (b. pont).
13. A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó speciális rendelkezést a Pp. 339/A §-a tartalmazza, mely szerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.
14. A felperes keresetőségi jogát a földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény (a továbbiakban "Get.") vonatkozó rendelkezéseire alapította. A Get. 110. § (1) bekezdése szerint a rendszerirányító kidolgozza az együttműködő földgázrendszer működésére vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, a kereskedelmi, elszámolási-mérési és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a napi egyensúlyozás részletes szabályait tartalmazó Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot. Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat személyes adatok szolgáltatását, illetve kezelését nem írhatja elő. A Get. 110. § (2) bekezdése szerint Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat kidolgozása során a szállítási rendszerirányító köteles kikérni a külön jogszabály szerint létrehozott és működő szabályzati bizottság véleményét.

15. A Get. 110. § (3) bekezdése szerint az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot a szállítási rendszerirányító minden évben felülvizsgálja, a felülvizsgálathoz kikéri a szabályzati bizottság véleményét, és módosítás esetén - a beérkezett véleményekkel együtt - minden év október 31-ig benyújtja a Hivatalhoz, amit a Hivatal hagy jóvá. A Hivatal megtagadja az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat jóváhagyását, ha az jogszabálysértő vagy akadályozza a hatásos versenyt, a díjszabályozásban foglalt elvek és szabályok érvényesülését, vagy egyes felhasználókkal szemben indokolatlan megkülönböztetések alkalmazását teszi lehetővé és - határidő tűzésével, valamint az okok megjelölésével kötelezi a szállítási rendszerirányítót a tervezet átdolgozására és ismételt benyújtására. A jóváhagyott Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat vonatkozó előírásait az engedélyesek, a földgáztermelők, a rendszerhasználók és a felhasználók kötelesek betartani.

IV. JOGI ELEMZÉS

1. Az első kérdés

16. A Kúria utaló végzésében feltett első kérdése lényegében annak vizsgálatára irányul, hogy melyik irányelv alkalmazandó egy olyan határozat bírósági felülvizsgálata ellen indított perben, amelyben a vitatott határozat meghozatalakor még a 2003/55/EK irányelv volt hatályban, a per lefolyása során azonban annak helyébe a 2009/73/EK irányelv lépett.
17. A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó magyar jogszabályokat illetően a Bizottság rendelkezésére álló információk alapján arra lehet következtetni, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak nincs kétsége afelől, hogy a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során a közigazgatási határozat meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és a közigazgatási eljárás megindításakor fennálló tények figyelembevételével kell eljárni. Ezt az álláspontot támasztja alá a Pp. 339/A paragrafus, valamint a magyarországi joggyakorlat is.³
18. A Bizottság véleménye szerint ez a magyarországi jogszabály, ill. joggyakorlat összhangban van az Unió jogával, mivel megfelel az Európai Bíróság állandó ítélkezési

³ Lásd például a Legfelsőbb Bíróság (mai nevén Kúria) Kfv. I. 25255/1993. - BH 1994. évi 5/282. sz. határozatát. A körülmények utólagos megváltozása a bírósági felülvizsgálat során hozandó döntésre a magyarországi joggyakorlat értelmében nem hat ki (a közigazgatási bírák 1995. évi értekeztetén kialakított álláspontok - KGD 1993. évi 7. szám I. 7. pont).

gyakorlatával kialakított két fontos alapelvnek, a tényleges érvényesülés és egyenértékűség elveinek⁴. A Kúria határozatában ugyanis semmi sem mutat arra, hogy az uniós jogon alapuló igények esetén előnytelenebb jogorvoslatok és eljárási szabályok érvényesülnének, mint amelyek a hasonló, tisztán belső jogi jellegű igényekre vonatkoznak, és ezért az egyenértékűség elve nem sérül. Másrészt, az említett magyarországi szabályozás a gyakorlatban sem teszi lehetetlenné, illetve nem nehezíti meg túlzottan az uniós jogon alapuló igények érvényesítését. E tekintetben fontos rámutatni arra is, hogy a Bíróság esetjogában ugyanezt a szabályt alkalmazta, amikor kimondta, hogy az ítélezési gyakorlat szerint valamely közösségi jogi aktus jogszerűségét vagy a tényállás alapján, vagy az aktus elfogadásának időpontjában hatályos jog szerint kell értékelni. Ebből eredően a közösségi jogi aktus elfogadásának időpontját követően felmerülő körülmények az aktus jogszerűségének értékelésénél nem vehetők figyelembe.⁵

19. A jelen ügy tárgyát képező döntés meghozatalának időpontjában, 2010. január 25-én a Kúria által említett mindkét irányelv hatályban volt. A 2003/55/EK irányelv 34. cikke értelmében az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését (2004. július 15.) követő huszadik napon lépett hatályba, és hatályát a 2009/73/EK irányelv 53. cikke értelmében 2011. március 3-án vesztette el. A 2009/73/EK irányelv 55. cikke értelmében ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését (2009. augusztus 14.) követő huszadik napon lépett hatályba.
20. A 2009/73/EK irányelv 54. cikkének (1) bekezdésének első albekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamok kötelesek voltak az említett irányelv hatályba lépése és a 2011. március 3-a között időszakban átültetni az említett irányelv rendelkezéseit a nemzeti jogba. A második albekezdés azonban világossá teszi, hogy az említett irányelv átültetése során elfogadott nemzeti jogszabályokat a tagállamoknak csak 2011. március 3-tól kell alkalmazniuk. Az uniós jogalkotó tehát világos időbeni határt húzott a két irányelvet átültető tagállami jogi szabályok alkalmazhatóságát illetően. Ennek az intézkedésnek a célját ugyan nem említi az említett irányelv preambuluma, az uniós jogalkotás általános

⁴ Lásd például a C-33/76 sz. *Rewe* ügyben hozott ítélet 5. és 6. pontját, és a C-78/98 sz. *Preston* ügyben hozott ítélet 31. pontját

⁵ Lásd a T-322/01 sz. *Roquette Frères/Bizottság* ügyben hozott ítélet 325. pontját és a T 229/94. sz., *Deutsche Bahn/Bizottság* ügyben hozott ítélet 102. pontját.

szabályainak fényében azonban valószínűsíthető, hogy a jogalkotó azért szabta meg, hogy a tagállamok egyszerre, egy az uniós jogalkotó által meghatározott időpontban kezdjék el alkalmazni az új irányelv alapján elfogadott belső jogszabályokat, hogy ezzel elejét vegye az átmeneti időszakban új akadályok keletkezésének a belső piacon.⁶

21. A fentiek alapján a Bizottság véleménye szerint az első kérdést tehát úgy kell megválaszolni, hogy a tagállami jogszabályoknak megfelelően egy, a 2003/55/EK irányelv hatálya alatt született hatósági határozat esetében az említett irányelv 25. cikkében foglalt jogorvoslatra jogosultak körét meghatározó szabályok alkalmazandók.

2. A második kérdés

22. A Kúria második kérdése a 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (17) bekezdésében szereplő "érintett fél" fogalmának értelmezésére irányul, vagyis arra, hogy az alapeljárás szerinti ügyben a rendszerirányító mellett a kereskedői engedélyes is érintett félnek minősül-e. Mivel a Bizottság az első kérdésre adott válaszában kifejtette, a 2009/73/EK irányelv a jelen ügyben nem alkalmazható, a Kúria második kérdése nem releváns a jelen ügy megítélése szempontjából. A Bizottság azonban a teljesség kedvéért rövid észrevételeket tesz a második kérdéssel kapcsolatban is.
23. Az "érintett fél" fogalmára vonatkozóan a 2009/73/EK irányelv nem tartalmaz konkrét definíciót. Az irányelv többi rendelkezése, annak a megszületésével összefüggő eljárási folyamatok dokumentumai és a Bizottságnak az irányelvre vonatkozó értelmező rendelkezései sem adnak további iránymutatást.
24. A 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (17) bekezdése olyan rendelkezés, amelynek nincs közvetlen előképe a 2003/55/EK irányelvben, és ezért másodlagos jogszabályi szinten előrelépést jelent a szabályozó hatóság döntései ellen rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket illetően. A jogorvoslat ilyen irányú hangsúlyozása a 2009/73/EK irányelvben a Bizottság véleménye szerint azzal indokolható, hogy az említett irányelv

⁶ Lásd a Közös gyakorlati útmutató a közösségi jogszabályok szerkesztéséhez 20.17 pontját: "Különösen az áruk, személyek és szolgáltatások szabad mozgásának biztosítását célzó irányelvek esetében kell meghatározni azt az időpontot, amelytől kezdődően a nemzeti rendelkezéseket alkalmazni kell, annak megelőzésére, hogy új akadályok keletkezzenek abból fakadóan, hogy a tagállamok rendelkezéseit eltérően alkalmazzák az átültetésre előírt időszak végéig." Forrás: http://eur-lex.europa.eu/hu/techleg/pdf/2007_6655.pdf.

tágabb jogköröket és függetlenséget biztosít a szabályozó hatóságnak, mint a 2003/55/EK irányelv. Például, míg a 2003/55/EK irányelv 25 cikkének (1) bekezdése értelmében egy tagállamban több szabályozó hatóság is létezhet, míg a 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (1) bekezdése értelmében csak egy, és ugyanezen rendelkezés értelmében a szabályozó hatóság jogkörei is bővültek. A 2009/73/EK irányelv 39. cikke (4) bekezdésének b) ii) pontja értelmében a szabályozó hatóság minden kormánytól és köz- vagy magánjogi jogalanytól független kell, hogy legyen. Ezt a megerősített helyzetet ellensúlyozza a szabályozó hatóság döntéseit illetően bevezetett garantált jogorvoslati lehetőség.

25. A Bizottság véleménye szerint a 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (17) bekezdésében foglalt "érintett fél" meghatározásához analógia útján alkalmazható a Bíróság C-426/05 sz. *Tele2 Telecommunication* ügyben, az elektronikus hírközlés területén hozott ítélete, amelyet egyébként a Bíróság már szintén analógia útján alkalmazott a távközlés területén, amint az a Bíróság C-55/06 sz. *Arcor* ügyben hozott ítéletének 174. pontjából kitűnik.
26. A jelen ügyben is igaz, amit a Bíróság a C-426/05 sz. *Tele2 Telecommunication* ügyben hozott ítéletének 26. pontjában kifejtett, miszerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó közösségi jogi rendelkezést az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját. A Bizottság továbbá a jelen ügyben is alkalmazhatónak tartja a *Tele2 Telecommunication* ügy végkövetkeztetéseit, miszerint az érintett fél fogalma egyrészt a) egy adott határozat címzettjeit foglalja magába, másrészt b) azokat a vállalkozásokat is, amelyek uniós jogból levezetett jogait az illető határozat hátrányosan érinti.
27. Mivel az alapügybeli felperes nem címzettje a MEKH határozatának, a jelen ügyben az érintett fél fogalma csak akkor vonatkozna a felperesre (feltéve, hogy a 2009/73/EK irányelv alkalmazható lenne a jelen ügyben), ha két feltétel együttesen teljesülne: a) a felperes joga az uniós jog által garantált jog, b) ezt a jogot a szabályozó hatóság döntése hátrányosan érinti.

28. Megjegyzendő továbbá, hogy a fenti kritériumok alapján meghatározott jogosultság nem csak azokra az esetekre vonatkozik, amikor a közösségi jogrend jogokat biztosít valamely meghatározott ügyfélkör számára (például a 2009/73/EK irányelv I. sz. mellékletében szereplő fogyasztói jogok), hanem azokra a jogosultságokra vagy előnyökre is, amelyek a másik félre – például egyéb piaci szereplőkre vagy szabályozó hatóságokra rótt kötelezettségekből vezethetők le a fél javára. Például a kapacitások elosztására és a kapacitás-lekötést szabályozó eljárásra vonatkozó szabályok, amelyeket a rendszerirányító köteles betartani, úgy is felfoghatók, mint garanciák, amelyek biztosítják, hogy a fogyasztók kapacitás elosztással kapcsolatos igényeit a fentebb említett uniós alapelvekkel összhangban bírálják el.
29. Az előzetes döntéshozatalra bocsátott kérdések alapján a perbeli felperes felülvizsgálatra vonatkozó igénye a hosszú távú kapacitások lekötésére és az ezzel összefüggő eljárásokra irányul.
30. Az uniós jogban található példa az érintett területek szabályozására. Az Európai Parlament és a Tanács 715/2009/EK rendelete a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről⁷ például számos előírást tartalmaz a kapacitások lekötésére és a kapacitás-lekötést szabályozó eljárásokra vonatkozóan. A rendelet 16. cikke például arra kötelezi a rendszerirányítót, hogy maximális kapacitást bocsásson a piaci szereplők rendelkezésére, valamint megkülönböztetés-mentes és átlátható kapacitásallokációs mechanizmusokat alkalmazzon és tegyen közzé. A rendelet melléklete még részletesebb szabályokat tartalmaz az előbbiekre vonatkozóan. A rendelet 24. cikke pedig arra kötelezi a szabályozó hatóságokat, hogy biztosítsák a rendelet betartását. A 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (9) bekezdése szerint a szállításirendszer-üzemeltetők vagy piaci szereplők kötelesek benyújtani a nemzeti szabályozó hatóságoknak a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályaikat, ideértve a kapacitáselosztási szabályaikat is, a nemzeti szabályozó hatóságok pedig kérhetik e szabályok módosítását.
31. A 715/2009/EK rendelet tehát előírja, hogy a kapacitások lekötésének és az azokkal összefüggő eljárásnak az átláthatóság és a diszkrimináció tilalma elvének figyelembe vételével kell lefolynia. Ez a Bizottság véleménye szerint felfogható akként is, amely

⁷ HL L 211., 2009.8.14., 36. o.

megteremti a piaci szereplők számára a közösségi jogrendből is levezethető jogokat, érintve azoknak kereskedői engedélyeseknek a körét is, akik jogorvoslattal kívánnak élni a szabályozó hatóság döntésével szemben.

32. A következő szempont annak vizsgálata, hogy a közösségi jogrend által garantált jogot a szabályozó hatóság döntése közvetlenül és ténylegesen érinti, a döntés tartalmára és a fél tevékenységére tekintettel.
33. A Bizottságnak nincs elég információja annak megítéléséhez, hogy a perbeli hatósági döntés olyan jogot érintett-e, amely teljes mértékben levezethető lenne az uniós jogból és hogy a kereskedői engedélyes jogorvoslati kérelmét az uniós jog által megkövetelt átláthatóság alapelvének megfelelően, valamint diszkriminációtól mentes módon bírálták-e el. Ugyanakkor az sem zárható ki, hogy a fél ilyen jogát az eljárás során sérelem érte.
34. Jelen esetben a Bizottság lehetségesnek tartja, hogy a hatósági döntés az alapügybeli felperesnek a közösségi jogrendből is levezethető jogát közvetlenül érintette, hiszen megakadályozta, hogy az igénye benyújtásakor hatályos Üzleti és Kereskedelmi Szabályzat alapján korlátozástól mentes hosszú távú kapacitás-lekötési szerződés jöjjön létre.
35. A Bizottság véleménye szerint tehát a második kérdést akképpen kell megválaszolni, hogy amennyiben a 2009/73/EK irányelv alkalmazható lenne a jelen ügyben, akkor a 2009/73/EK irányelv 41. cikk (17) bekezdése értelmében „érintett félnek” lenne tekinthető egy üzemi-és kereskedelmi határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, amennyiben az említett határozat hátrányosan érintené az engedélyes uniós jogból levezetett jogát.

3. A harmadik kérdés

36. A harmadik kérdéssel a Kúria azt szeretné megtudni, hogy élhet-e a kereskedői engedélyes a 2003-as irányelv 25. cikkének (5) es (6) bekezdése szerinti panasszal az Üzemi es Kereskedelmi Szabályzat jóváhagyása illetve módosítása ellen annak a kapacitás lekötési igények elbírálására vonatkozó részére tekintettel.

37. A 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (5) bekezdése bármely fél számára lehetővé teszi, hogy panaszt nyújtson be egy szállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetővel vagy LNG-létesítmény rendszerüzemeltetővel szemben a szabályozó hatósághoz, amely az ügyben vitarendező hatóságként jár el. Az irányelv 25. cikkének (6) bekezdése pedig azt szabályozza, hogy milyen feltételek mellett lehet indítványozni a szabályozó hatóság döntésének felülvizsgálatát. Mindkét esetben a szabályozó hatóság fog dönteni a panaszról, vitarendező hatóságként eljárva.
38. Ezek a rendelkezések azonban nem kötelezik a tagállamokat arra, hogy megteremtsék a szabályozó hatóságok döntése elleni jogorvoslatok lehetőségét a tagállami bíróságok vagy bármely más, kormánytól független testület előtt. Ilyen kötelezettséget csak a 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (17) bekezdése ír elő. A 2003/55/EK irányelv 25. cikke (5) bekezdésének utolsó mondata, valamint (11) bekezdése ugyan említi a jogorvoslat lehetőségét, de azzal szemben semmilyen konkrét követelményt nem támaszt. A másodlagos uniós jog említett rendelkezésit tehát a Bizottság véleménye szerint úgy kell értelmezni, hogy azok ugyan feltételezik, hogy a tagállamok belső jogrendjében különböző jogorvoslati lehetőségek létezhetnek a szabályozó hatóság döntéseivel szemben, de nem teszik kötelezővé ilyen jogorvoslat meglétét és nem is harmonizálják azt. Ezek a másodlagos uniós jogi szabályok azonban nem befolyásolják az uniós jog alapelveit, mint például a hatékony jogorvoslathoz való jogot.
39. A 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (5) bekezdése bármely fél számára lehetővé teszi, hogy panasszal forduljon a szabályozó hatósághoz, feltéve, hogy a panasza egy szállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetővel vagy LNG-létesítmény rendszerüzemeltetővel szemben és a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (1) vagy (2) bekezdésében vagy 19. cikkében említett kérdésekkel kapcsolatos. Az említett irányelv 25. cikkének (1) bekezdése a) és b) pontja értelmében a tagállami szabályozó hatóságok pedig felelősek többek között a piac megkülönböztetéstől mentességért, a hatékony versenyért és a piac hatékony működéséért, különösen a rendszerösszekötő kapacitások irányítására és allokációjára vonatkozó szabályok felügyeletével, együttműködve az összekapcsolódásban érintett tagállamok szabályozó hatóságával vagy hatóságaival, illetve bármely mechanizmus tekintetében, amely a nemzeti földgázhálózaton belül a szűk keresztmetszeteket kezeli.

40. Ennek alapján elmondható, hogy a jelen ügyben tárgyalt határozat tárgyát tekintve a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (1) bekezdése alá esik.
41. Az eljárás jellegét tekintve azonban a Bizottság rendelkezésére álló információk fényében úgy tűnik, hogy a jelen ügyben a szabályozó hatóság nem vitarendező hatóságként járt el egy olyan panasz ügyében, amely a rendszerirányító döntése ellen irányult volna. Ezért a Bizottság véleménye szerint a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (5) bekezdése nem alkalmazható a jelen ügyben.
42. A 2003-as irányelv 25. cikkének (6) bekezdése csak a 25. cikk (2), (3) vagy (4) bekezdése szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szembeni panaszra vonatkozik. Az említett rendelkezés azonban a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel a jelen ügy tényállási elemei nem a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (2), (3) vagy (4) bekezdése szerinti módszerekre vonatkozó döntésekre irányulnak. Így tehát nem lehetséges, hogy a perbeli eset szerinti ügyekben a kereskedői engedélyes a 25. cikkének (6) bekezdés szerinti panasszal forduljon a tagállami hatóságokhoz a rendszerirányító kapacitáslekötési igényekre vonatkozó döntése ellen, még akkor sem, ha a nemzeti joggyakorlat egyébként lehetővé teszi, hogy az érintett felek jogorvoslással éljenek a szabályozó hatóság módszerekre vonatkozó döntéseivel szemben.
43. A fentiekre való tekintettel a Bizottság véleménye szerint a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a jelen ügyben tárgyalt tényállás nem minősül a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (5) vagy (6) bekezdése alá eső eseteknek.

4. A negyedik kérdés

44. Mivel az Európai Bizottság szerint nem a 2003-as irányelv 25. cikk (6) bekezdése alá tartozó esetről van szó, az arra vonatkozó negyedik kérdéssel kapcsolatban nem kíván észrevételeket tenni.

5. Az ötödik kérdés

45. Az ötödik kérdés előterjesztésével a Kúria lényegében a 2003/55/EK irányelv 25. cikke (11) bekezdésének értelmezését várja az Európai Bíróságtól, amely szó szerint megegyezik a 2009/73/EK irányelv 41. cikkének (15) bekezdésével.

46. A szóban forgó bekezdés célja legelőször is annak biztosítása, hogy az irányelv 25. cikk (5) és (6) bekezdésében szabályozott panasz, mint jogorvoslati lehetőség nem sértheti a tagállam valamely hatósága előtt - legyen az akár egy nemzeti bíróság vagy egyéb hatósági szervek - a nemzeti jog jogorvoslatra vonatkozó garanciáit. Az irányelv szerinti, a szabályozó hatósághoz benyújtható panasz ugyanis független más, a nemzeti jog szerint gyakorolható jogorvoslattól, így értelemszerűen nem is akadályozná meg azt.
47. Ugyanakkor, a panasz gyakorlása az uniós jogi jogorvoslatra vonatkozó egyéb lehetőségeit sem zárhatja ki, mint például az Európai Bizottsághoz intézhető panaszokat versenyjogi ügyekben, vagy a keresetindítás jogát az Európai Bíróság előtt a Bizottság olyan döntése ellen, melynek tárgya kapcsolódik a szabályozó hatósághoz benyújtott panaszhoz.
48. A fentiek alapján a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (11) bekezdése biztosítja, hogy az említett irányelv 25. cikkének (5) és (6) bekezdéseiben foglalt rendelkezései nem akadályozhatják meg a feleket sem a nemzeti, sem pedig az uniós jogrend által rájuk ruházott jogorvoslati jog gyakorlásában. Nincs tehát ellentmondás a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (11) bekezdése, valamint ugyanazon irányelv 25. cikkének (5) és (6) bekezdése között, ahogy azt a Kúria által feltett kérdés megfogalmazásának módja sugallja. Ugyanígy nincs ellentét a 2009/73/EK irányelv előbbiekkkel megegyező 41. cikkének (11) bekezdése valamint 41. cikkének (15) és (17) bekezdései között sem. Ezek a rendelkezések ugyanis kiegészítik egymást, nem pedig egymással ellentétesek.
49. A fentiekre való tekintettel a Bizottság véleménye szerint az ötödik kérdést úgy kell megválaszolni, hogy a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (11) bekezdése értelmében az említett irányelv 25. cikkének (5) és (6) bekezdések rendelkezései nem akadályozzák meg a feleket sem a nemzeti, sem pedig az uniós jogrend által rájuk ruházott jogorvoslati jog gyakorlásában.

V. A FELTETT KÉRDÉSEKRE ADANDÓ VÁLASZOK

50. A fentiek alapján a Bizottság azt indítványozza, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatali kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

1. Egy, a 2003/55/EK irányelv hatálya alatt született hatósági határozat esetében az említett irányelv 25. cikkében foglalt jogorvoslatra jogosultak körét meghatározó szabályok alkalmazandók.
2. Amennyiben a 2009/73/EK irányelv alkalmazható lenne a jelen ügyben, akkor a 2009/73/EK irányelv 41. cikk (17) bekezdése értelmében „érintett félnek” lenne tekinthető egy üzemi- és kereskedelmi határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, amennyiben az említett határozat hátrányosan érintené az engedélyes uniós jogból levezetett jogát.
3. A Kúria által ismertetett tényállás nem minősül a 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (5) vagy (6) bekezdése alá eső esetkörnek.
4. A 2003/55/EK irányelv 25. cikkének (11) bekezdése értelmében az említett irányelv 25. cikkének (5) és (6) bekezdések rendelkezései nem akadályozzák meg a feleket sem a nemzeti, sem pedig az uniós jogrend által rájuk ruházott jogorvoslati jog gyakorlásában.

Katarzyna HERRMANN

Adrián TOKÁR

A Bizottság meghatalmazott képviselői